

Những câu nói bất hủ của Tào Tháo

© Trần Văn Giang

Nguồn: hungviet.org | Oct 06, 2020

Tào Tháo là ai?

(155-220) <https://hung-viet.org/images/file/aRDESgRq2AgBAOVt/tao-thao-155-220-.jpg>

Tào Tháo (chữ Hán: 曹操; 155 – 220), biểu tự Mạnh Đức (孟德), tiểu tự A Mân (阿瞞) là một nhà chính trị, quân sự nổi tiếng cuối thời Đông Hán trong lịch sử Trung Hoa. Ông là người đặt nền tảng cho thế lực quân sự ở miền Bắc Trung Hoa, lập nên chính quyền Tào Ngụy – một trong 3 thế lực chân vạc của thời Tam Quốc: Ngụy (Tào Tháo), Thục Hán (Lưu Bị) và Đông Ngô (Tôn Quyền). Ông được con trai là Ngụy vương (魏王) Tào Phi (chữ Hán: 曹丕) truy tôn là Thái Tổ Võ Hoàng đế (太祖武皇帝).

Tào Tháo là người đã có công lớn trong việc dẹp loạn Khăn Vàng và Đổng Trác, đánh bại lần lượt các chư hầu như Lữ Bố, Viên Thiệu để thống nhất phương bắc nhưng lại thất bại khi tiến xuống phía nam vì gặp phải sự kháng cự của liên minh Tôn – Lưu, chấm dứt khả năng thống nhất đất nước khi ông còn sống. Tuy nhiên, hình ảnh về ông không được các nhà nho học ưa thích và thường được mang ra làm biểu tượng cho sự dối trá, vô liêm sỉ. Ông còn là một nhà thơ xuất sắc. Ông và hai con trai Tào Phi, Tào Thục được đời sau gọi là Tam Tào, cùng với nhóm Kiến An thất tử và nữ sĩ Thái Diễm hình thành nên trào lưu mới trong văn học thời Hán末, gọi chung là Kiến An phong cốt.

Hành động **“Phụng thiên tử để lệnh chư hầu”** của ông đã tạo ra một tiền lệ mới cho những đế vương khai quốc đời sau học theo, điển hình và thành công nhất là cha con Tư Mã Ý và Đường Cao Tổ Lý Uyên. Hành động này không chỉ ảnh hưởng đến Trung Hoa phong kiến tương lai mà còn ảnh hưởng đến các nước đồng văn như Việt Nam hay Nhật Bản. Vì vương triều Tào Ngụy của Tào Tháo vẫn chưa hoàn thành được đại nghiệp thống nhất nên trong mắt Nho giáo truyền thống ông chỉ là kẻ “gian tặc thoán nghịch.”

Trong gần 2000 năm qua, hình tượng Tào Tháo là một chủ đề gây nhiều tranh cãi nhất trong lịch sử Trung Quốc. Hầu hết đánh giá của dân gian thời phong kiến về Tào Tháo là tiêu cực, một phần là do ảnh hưởng từ tiểu thuyết **“Tam Quốc diễn nghĩa,”** phần khác là do chính những hành vi tàn nhẫn mà Tào Tháo gây ra (tiêu biểu là vụ thảm sát hơn 10 vạn dân thường ở Tứ Thủy, tự tay giết oan cả nhà Lã Bố Sa, hại chết thân y Hoa Đà). Tuy nhiên kể từ thế kỷ 20, các học giả đã có nhìn nhận công bằng hơn về Tào Tháo, cả về những thành tựu lẫn khuyết điểm của ông. (theo Wikipedia)

Trong mắt người đời thường, Tào Tháo là tay gian hùng, đa nghi thời kỳ Tam Quốc. “Hùng” tất nhiên là chỉ năng lực của Tào Tháo, còn “Gian” chỉ sự狡 hoạt. Tào Tháo một đời trải qua không biết bao trận chiến, cũng để lại cho hậu thế rất nhiều những câu nói hay trở thành những triết lý giá trị về cuộc sống, sự nghiệp, cách xử thế, cách dùng người... kho tàng văn hóa, đặc biệt là những câu nói của Tào Tháo vẫn còn được lưu truyền cho đến tận ngày nay; đã tạo nên sức mạnh, thắng lợi trong lịch sử nước Trung Hoa.

Thời chiến loạn, nhiều chư hầu không nghĩ tới sự sống chết của nông dân: khi cần lương thực thì truy lùng để giành lấy; nhưng sau khi có được lại phung phí, đến nỗi khi không còn lương thực để cướp đoạt thì tự suy yếu tan rã điển hình trong số đó là Viên Thuật. Trong khi nhiều quân phiệt chỉ dùng chính sách cướp đoạt của nông dân thì chính sách đồn điền của Tào Tháo đã góp phần khôi phục nông nghiệp bị tàn phá, vừa giải quyết đời sống nông dân, vừa bảo đảm lương thực cho quân đội của ông. Chính điều đó là một trong những yếu tố quan trọng làm nên chiến thắng của Tào Tháo ở trung nguyên.

Đông Ngô, Thục Hán sở dĩ cũng có đủ thực lực, giữ được thế cân bằng với Tào Tháo và con cháu ông sau này nhờ sớm học tập chính sách phát triển đồn điền với mô hình tương tự của Tào Tháo trong khu vực mà họ cai quản.

Tuy nhiên, cũng bởi Tào Tháo đi theo con đường bá đạo, trọng lợi hơn trọng đức; dùng người cốt hiệu quả không tính đến phẩm chất đã gây ra những “*tác dụng phụ*” có liên hệ mật thiết đến sự suy vong nhanh chóng của triều đại Tào Ngụy sau này. Mầm quyền lực của cha con họ Tư Mã nhen nhóm, không lâu sau đã lấy ngôi của con cháu Tào Tháo như cách ông đã dần dần lấy ngôi của nhà Hán. Nhà Tấn thống nhất được toàn thiên hạ sau này, phần lớn là thụ hưởng cơ nghiệp mà Tào Tháo đã xây dựng.

Trong lịch sử gần 2000 năm qua, hình tượng về Tào Tháo vẫn là một chủ đề gây tranh cãi nhiều nhất trong lịch sử Trung Hoa, hầu hết đều bị ảnh hưởng tiêu cực – biểu tượng cho sự dối trá, vô liêm sỉ, bất nhân, bất nghĩa.

Tuy nhiên, kể từ thế kỷ 20, các học giả đã có nhìn nhận khác khách quan hơn về Tào Tháo. Những nhà văn, nhà thơ nổi tiếng của Trung Hoa như Lỗ Tấn hay Quách Mạt Nhược đều đánh giá Tào Tháo là anh hùng. Ngay Mao Trạch Đông cũng từng đánh giá Tào Tháo là vị đế vương mà ông khâm phục nhất (?). Mao Trạch Đông gọi Tào Tháo là “*vua của các vua*.”

Trong “***Tam Quốc Chí***” cũng đã từng ca ngợi Tào Tháo “*Phi thường chi nhân, siêu thế chi kiệt*” (tạm dịch: *Người phi thường, là người tài giỏi xuất chúng*). Một số tài liệu chính sử còn cho biết ông là một người có gan có chí, quý trọng nhân tài và cực kỳ quyết đoán cùng sự kiên nghị trong tất cả mọi việc.

* * *

Những câu nói bất hủ của Tào Tháo

A- Về Lòng Người.

1. Thà ta phụ người trong thiên hạ, chứ đừng để người trong thiên hạ phụ ta.

Đây dường như chính là triết lý sống cả đời của Tào Tháo. Chính sự đa nghi khiến ông không thể tin vào bất kỳ ai ngoài bản thân mình. Với Tào Tháo, bất kỳ ai bên cạnh cũng đều có thể quay lưng, ‘trở mặt’ với mình, nên ông càng sống ngờ vực và nắm thế chủ động trong mọi việc. Câu nói này nhắc nhở chúng ta đừng quá tin người mà hãy sống có chút đề phòng; phải hoài nghi để đề phòng người khác lừa gạt, phản bội; bởi vì không gì là không thể xảy ra ở cuộc sống này.

B- Về Lòng Tin.

2. Không tin thì không dùng, đã dùng là phải tin.

Nổi tiếng là một nhà chính trị – quân sự rất giỏi trong việc dùng người. Đây là một trong những thuật dùng người giúp Tào Tháo thành công trong sự nghiệp của mình. Trong bất cứ việc gì, một khi đã chọn thì phải có lòng tin. Lòng tin có sức mạnh rất lớn đối với cuộc đời mỗi người, thậm chí có thể quyết định kết quả thắng hay bại.

C- Về Con Người.

3. Kẻ nhận sai chẳng khác nào nói mình nhu nhược.

Điều này ý muốn nói bản lĩnh của con người, Câu nói này dạy chúng ta rằng tin vào tài năng và quyết định của mình. Dù kết quả có như thế nào, cũng tuyệt đối không phủ nhận những gì mình đã làm được.

4. Biết sai sửa sai, nhưng không bao giờ nhận mình sai.

Đối với Tào Tháo, nhận sai chính là nhu nhược, vì thế không được nhận mình sai về những điều mình đã làm. Nhưng bên cạnh đó, bản thân phải luôn biết điều gì khiến mình thất bại để lấy làm bài học lớn, khắc cốt ghi tâm và sửa sai để không đi vào vết xe đổ lần nữa.

5. Tại sao lòng bàn chân lại trắng hơn mặt và tay.

Tào Tháo muốn nói rằng, đừng bao giờ phơi hết “ruột gan” của mình cho người khác biết cũng như để họ thấu rõ tâm can của mình, và người thông minh là người biết giấu những điều cần giấu.

6. Ta nhẹ nhàng đi cũng như khi ta nhẹ nhàng đến, ta vẫy tay chào không một chút vẩn vương.

Hãy học cách đón nhận và buông bỏ đúng lúc, tuyệt đối không để tình cảm chi phối lý trí quá nhiều, vì điều đó sẽ làm hỏng việc lớn.

D- Về Binh Pháp.

7. Thắng bại là chuyện bình thường của binh gia.

Câu nói hay của Tào Tháo về thất bại: Đừng ngủ quên trên chiến thắng và đừng chết rũ vì thất bại. Luôn lấy thất bại và chiến thắng để rút ra những bài học cho bản thân để bước những bước khôn ngoan hơn sắp tới.

8. Phàm những chuyện đại sự trong thiên hạ nên về nhà hỏi vợ. Vợ bảo sao cứ làm ngược lại ắt sẽ thành công.

Phụ nữ luôn rất cảm tính. Trước những việc quan trọng, họ thường sẽ đắn đo rất nhiều về những rủi ro có thể ập đến và đó cũng thường là tâm lý chung của con người.

Nhưng với chuyện nhà binh, càng đi ngược lại với cảm tính thì họ càng dễ chiến thắng. Bởi việc đầu tiên là họ đã vượt qua nỗi sợ hãi của con người để chiến đấu, thì chiến thắng sẽ là điều dễ nắm bắt hơn.

E- Về Sắc Đẹp.

9. Mỹ nhân trong thiên hạ điều tâm thường với ta, duy nhất chỉ có vợ của kẻ thù làm ta thích thú.

Về nhan sắc (Mỹ nhân), Tào Tháo không chỉ muốn nói đến sự thích thú tâm thường giữa quan hệ nam nữ, mà ám chỉ đến thứ quan trọng nhất mà kẻ thù luôn chú tâm đến (Vợ!). Tào Tháo muốn có được những thứ kẻ thù đang có và nắm thóp được điểm yếu của kẻ thù để tấn công.

F- Về Sự Nghiệp.

10. Can đảm cẩn trọng, dám nghĩ dám làm mới có thể thành tựu sự nghiệp.

Nam nhi chí lớn nhất định phải có bản lĩnh và can đảm, nhưng không được vồ vập mà phải điềm tĩnh, cẩn trọng. Có như vậy mới tạo nên được những thành công và thành tựu trong sự nghiệp.

G- Về Trí Tuệ.

11. Không được khích nộ sẽ làm giảm trí tuệ, không được oán hận sẽ giảm đi một nửa sức mạnh.

Nếu không có cảm giác tức giận, thì nhiệt tâm và trí tuệ cũng trở nên thờ ơ, chẳng quan tâm đến điều gì nữa. Nếu không có oán hận, thì sẽ chẳng còn cố gắng trau dồi thêm sức mạnh chiến đấu và sức mạnh sẽ giảm bớt. Ở đây, Tào Tháo lại chú trọng vào cảm xúc của con người có vai trò to lớn trong khi hành sự.

12. Người không vì mình trời tru đất diệt.

Phàm là chuyện gì cũng nên nghĩ cho bản thân trước. Nếu mình không nghĩ cho mình thì sẽ bị kẻ khác lợi dụng, hãm hại.

Kết luận

Khách quan nhìn nhận, Tào Tháo là một chính trị gia lỗi lạc, một nhà lãnh đạo giỏi, nhà quân sự có tài. Ông là người luôn hoạt động, dám nói dám làm, như ông đã từng nói:

“Người đời đều nói ta là gian hùng nhưng không làm được gì một kẻ gian hùng như ta. Các người tự khoe mình là quân tử nhưng đều thua trong tay một kẻ gian hùng như ta. Nếu cái giá của việc làm quân tử là bị lăng nhục, bị giẫm đạp, bị tiêu diệt, thậm chí là bị giết thì ta làm một kẻ gian hùng có thể thực hiện được hoài bão của mình. Từ trước tới nay, gian xảo như trung hiền, trá ngụy tựa chân thật, trung nghĩa và gian ác đều không thể nhìn thấy được dựa trên biểu hiện bên ngoài. Có thể trước nay các người đã nhìn nhầm Tào Tháo ta, bây giờ lại nhìn nhầm nhưng ta vẫn là ta. Trước đây ta vốn không sợ người khác nhìn lầm ta.”

Trần Văn Giang (ghi lại)

1. *“Trong cuộc sống, giữa ban ngày, chỉ có hai thứ miễn phí từ trên trời rơi xuống (đầu mình) là nước mưa và... cúts chim.”*

(Bảo đảm là 90% trường hợp đầu ướt là vì cúts chim?! Vì khi có mưa thì mình hoặc ở trong nhà hoặc đã tìm chỗ trú rồi...)

2. *“Trong thời đại dịch Covid-19, nếu muốn giữ khoảng cách an toàn trên 2 mét (Social distancing – 6ft or more apart) thì chỉ việc cho người chung quanh mượn một ít tiền còm!”*

(During the pandemic Covid-19 period, if you want to see the true social distance, just lend them some money?!)

❖ Bà con có thể đọc Tam Quốc Diễn Nghĩa online @ [Việt Nam Thư Quán](#) (119 hồi)

❖ Tác Giả Vũ Tài Lục: [Luận Về Tào Tháo](#)